

ISSN 0207-6543

НЮОР

МУСУКАЛАНЫ САКИЙНАТ

ОЮНЧАКЪ ЖЕЛ

Чабып баргъан акъ гюллени
Къууады желчик –
Ала алай суйгенлерин
Билмей, теличик.

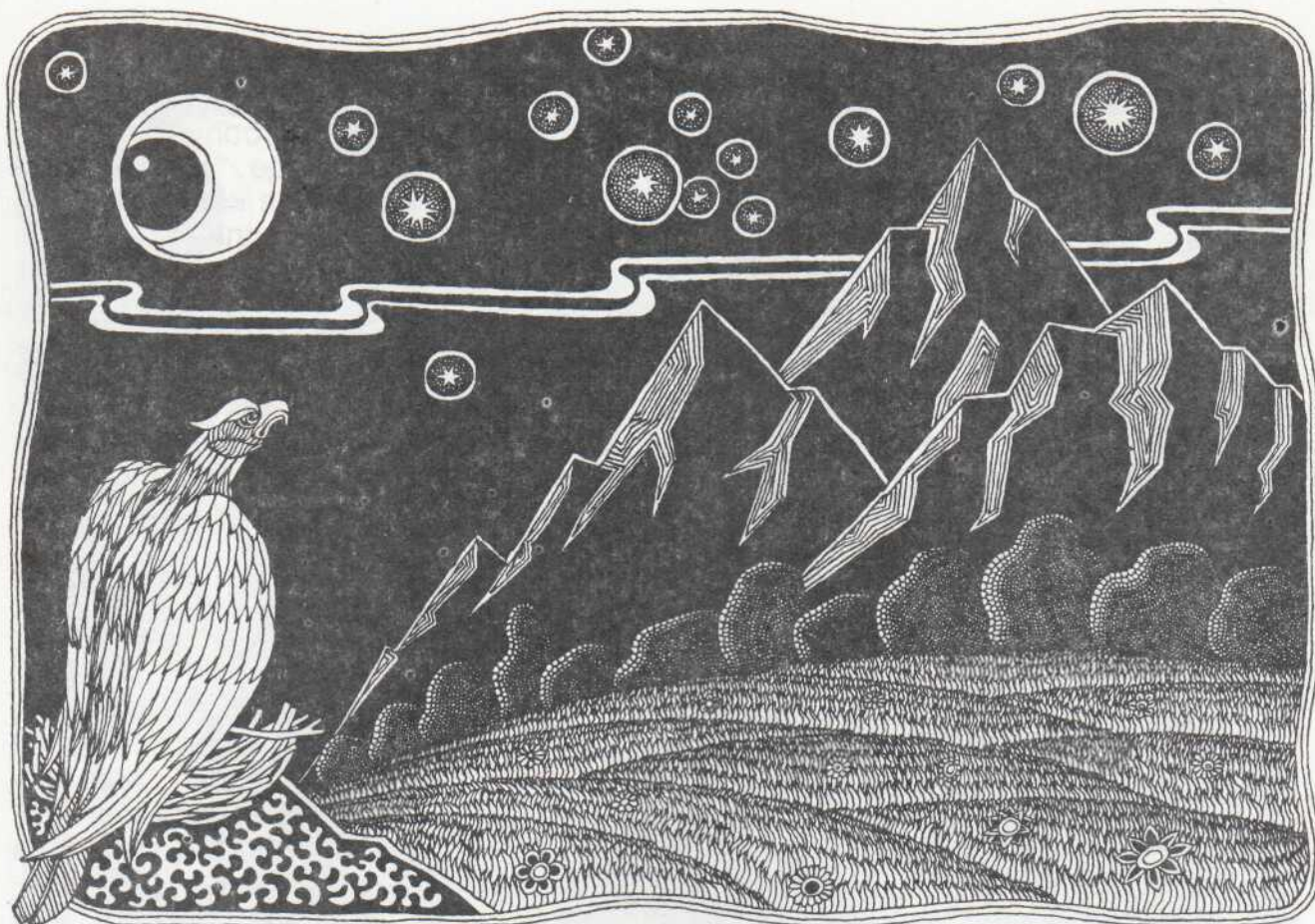
Кёкде булутчукъну кёрюп,
Учады анга.
Ол а, жауунчугъун тёгюп,
Къачып, бугъуна...

Тас этди да, излей кетди
Таулада, къолда.
Гылычукъну чабып жетди
Ташлы, акъ жолда.

Къара сууда булутчугъун
Эслеп, секирди.
Тейри къылыч, кёкге чыгъып,
Кюлдю, керилди.

Тие келген кюнню кёзю
Къаматды аны,
Оюнчакъчыкъ, болмай тёзюп,
Кюлдюрдю тангны.

Бәлә Бесланеева

КЪУШНУ

ЮСЮНДЕН

Жомакъ

Артап да адам аягы басмагъан, бир кириш жери болмагъан къаялада бир къуш балачыкъ дунягъа жаратылды. Башында уа, Къаяладан да бийикде — къыйыры-чеги болмагъан кѣм-кѣм кѣк. Ол анга асыры уллу кѣрюннгенден, къуш бала, ашыгып, анасыны къанатыны тюбюне букъду.

Анда жылы эди, къоркъуусуз эди. Алай къуш бала бир кесекден, таукел болуп, къанат тюбюнден башын чыгъарды да энишге къарады. Тѣбен, къайда эсе да бирде, туман басып тургъан жерни кѣрдю. Кече уа къарангы кѣкде жим-жим жылтырагъан жулдузла жандыла. Къуш бала бу ул-

лу, ариу да дунягъа сейир этгенлей турду.

Ана къуш а кесини гитче жашчыгына жер юсюнде жашагъан адамланы, аланы кючлерини, акъылларыны, усталыкъларыны юсюнден кѣп хапар айта эди.

Заман жетип, къуш бала кеси да уллу къуш болду. Деменгили къанатларын кенге жайды.

Къоян, жубуран не да башха зат тутаргъа уугъа атланса, ол ѳзенлени башлары бла учуп айланады. Кѣп тюрлю тауушланы ичинде ол зыгъырлы тѣшледе чабып айланган жумарукъланы сызгъыргъанларын шарт айырады.

Кюнле бири бири ызындан ѳтедиле. Суулары кѣмюк эте, черекле терк саркъадыла. Тау сыртлада хар жаз келгени сайын сейир гюлле чагъадыла. Бу бийиклеге адамла хазна келмейдиле. Болса да къуш жангыз туюлдю: жулдузла аны шуѳхлары

болгъандыла. Ол кеси да сезмеген, къаллай эсе да кюч хар кече сайын къушну бийикге, чексиз кёкге тартады...

Кюнлени биринде, уугъа учуп чыкъгъанлай, къуш кырдык ичинде тыпырдай тургъан жаз тауукъну эследи да, энишге окъча сызылды.

Алданып, тузакъгъа тюшюп къалгъанын ол асыры кеч ангылады. Ычхыныргъа кюреше, кючю тауусулгъунчу, къаты халыдан эшилген ауну талап-жулкъуп кюрешди. Алай ычхыналмады. Адамла келдиле да къушну жесир этдиле. Чалдишни темир чыбыкълары аны тегерегинден къуршаладыла.

Къаты кюрешип, кючю тауусулгъан къуш кёзлерин ачды. Аны къатында бир сейир къанатлы къонуп тура эди.

– Былай мудах нексе?– деп сорду ол къушха.– Къарачы, мында къалай игиди! Сени туугъан жерингде мындан эсе жылы болурму дейсе?

– Мени туугъан жерим дуняда бек аламатды! Анда хар заманда да жылы болуп турмайды. Алай анда бийик таула бардыла,– деди мудах къуш, терен ахтына.

– Мен кесим да бек бийик терекде жашагъанма. Узакъ Австралияда,– деп ёхтемленди попугай.

– Да таула уа не уллу терекден да бийикдедиле,– деди къуш.

– Терекден бийик зат боламыды да?– деп сейир этди попугай. – Алай эсе, анда къоркъуулу болур!

– Сен ёмюрюнде жулдузланы жангыз бирчик окъуна кёргенмисе?

– Угъай. Ала уа къаллай терекледе ёседиле?– деди къолансырт къанатлы.

– Ала кече кёкге жайыладыла да, танг атханлай а жокъ болуп къаладыла...

– Кече жукъларгъа керекди!– деди кесин акъыллыгъа санагъан попугай. Сора, баштёбен тагъылып, тынчайып къалды.

Салкъын кече келди. Жулдузла, шуёх къушларын жокълай, терезелени миялаларындан мудах къарап турдула.

Танг жарый башлады. Алай кюн кёкню, жерни да жарытып башлагъынчы къуш ёлюп къалды... Жулдузла уа – аны антлы шуёхлары – ёлгенден сора да аны жангыз къояргъа суймедиле. Биргелерине алып кетдиле. Ма андан бери уа ол, жулдуз къанатларын жайып, бизни башыбызда учуп айланады. Ийнанмай эсегиз, кёкге бир къарачыгъыз. Къарасагъыз, анда Къушлукъ деп аталгъан жулдуз къауумну кёрюрсюз.

*Къабартычадан Этезланы
Бахаутдин кёчюргенди*

Сур. Ш. Гулиевниди.

Дууала

Дууала хар динде да, ол санда, ислам динде да бардыла. Ала адамланы жашауларында хар кюнде да керек бола турган затладыла.

Жазыучу Токумаланы Жагъафар муслийман дууаланы жыйышдырып, басмагъа хазырлай турады. Ол дууаладан бир къауумларын уллулагъа, гитчелеге да жарай турурла деген акъыл бла журналыбызда чыгъарабыз.

Дерс окъуп башлардан алгъа бу дууа окъулады

Арабча: Аллахума-разукъна гъыйльман наафигъан уа хифдзан каамилан уа зихнан шаамилан уа фахман закийиан уа тауфийкъан литахсыйлил-гъулуум. Аллахума ахрижна мин зулуматил-жахли уал-уахми уа акримна бинуурил-гъильми уал-фахым. Аллахумма фтах ланаабуааба гъильмика уа-ншур гъалайнаа хазаяина рахматик. Бирахматика я архамар-раахимин.

Амин!

Магъанасы: Я Аллах, файдалы алимликни да, келюбюзге тамам алыгукъну да, эслиликни да, энчи фахмуну да бизге насып этип бер. Я Аллах, бизни жахилликден да, кел къарангылыкъдан да чыгъарып, билим эм да фахму нюр бла хурметле. Я Аллах, бизге билимни эшиклерин кенгнге ач эм да рахматлыкъ хазналарынгы чач. Эй камил рахмат этиучю Аллах, хар бир зат да Сени рахматынг бла жетиучюдю!

Амин!

Дерс окъуп тамам болгъандан сора бу дууа окъулады

Арабча: Ал-хамду лиллаахи-лазий ахражанаа мин зулумаатил-жахли уал-ухим. Уа наууара къулуубанаа бинуурил-гъильми уал-фахи. Аллахумма-гъафир ланаа уа лиуаалидайнаа уа лиустаазина уа саллим диинанаа уажгъал маликанаа саалиман уа раууфан ланаа, бихакъкъи набийинаа Мухамадинил-мустафаа саллаллааху гъалейхи уа саллам. Амин!

Магъанасы: Хар бир махтау Аллах-уталагъа тийишлиди. Аллах-утала бизни жахилликден бла фахмусуз къарангылыкъдан чыгъарды эм да бизни келюбюзню билим, фахму нюрю бла нюрлендирди. Я Раббий, файгъамбарыбыз Мухаммат (Аллахны саламы анга болсун) хакъындан бизни гюняхларыбызны да сен кеч. Бизни динибизни да, дуниябызны да саламат эт, къырал башчыбызны

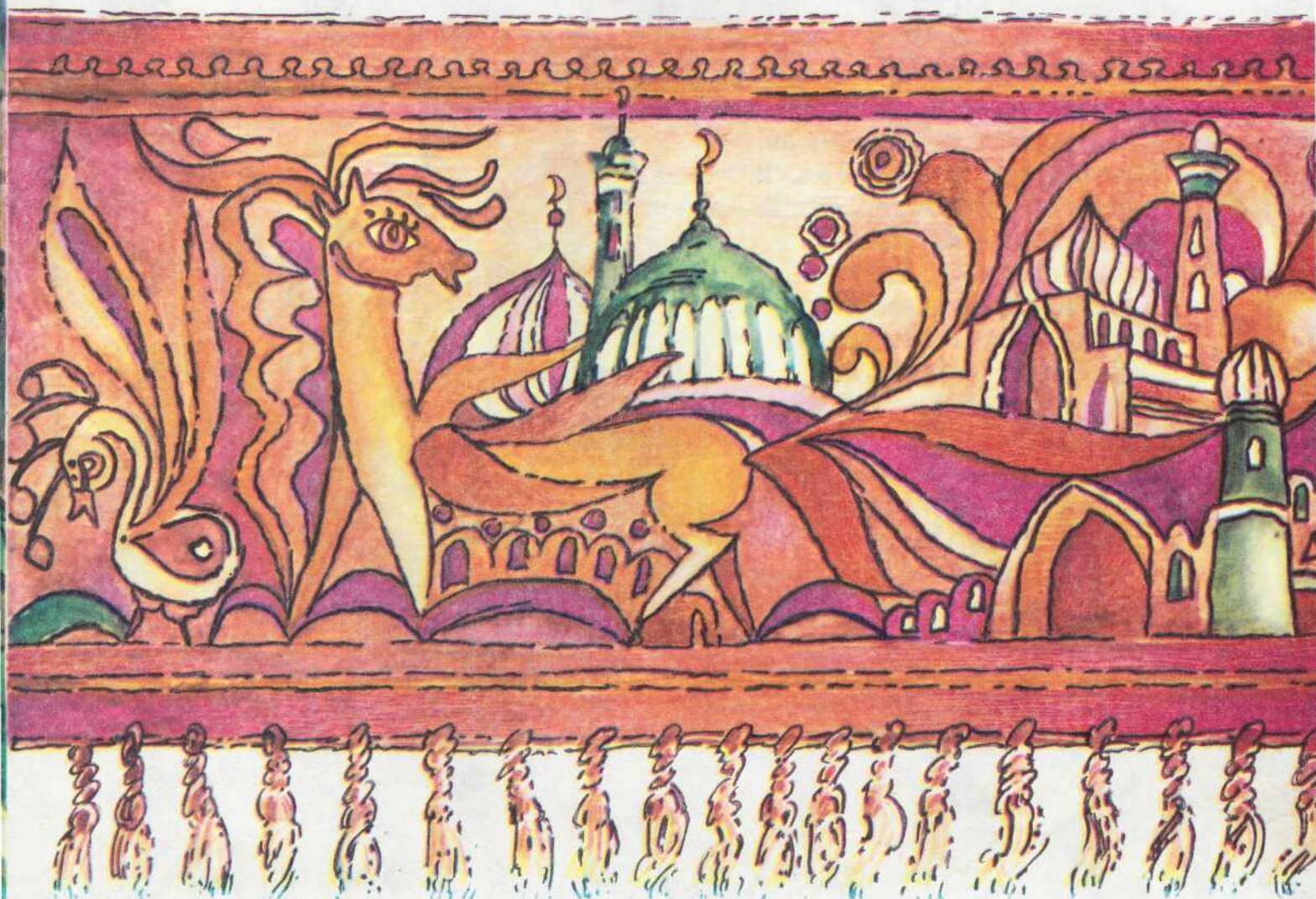

/патчахыбызны/ да саламат этип, ол бизге шафагъатлы эм да рахматлы болурча эт. Амин!

Аллахха табыныу /кунут/ дууа

Арабча: Аллахумма инна настагъыйнука уа настагъфирука уа наумину бика уа натауаккалу гъалайка уа нусни гъалайкал-хайра нашкрука уа ла накъфрука уа нахлагъу уа натруку ман йафжурука Аллахумма ийиака нагъбуду уа лака нусалли уа насжуду уа илайка насгъа уа нахфиду наржу рахматака уа нахша гъазабака инна гъазабака бил куффари мулхикъ. Амин!

Магъанасы: Я Аллах! Биз жалан да Сенден болушлукъ тилейбиз, гюняхларыбызны кечеринги да Сенден тилейбиз, биз жалан да Санга ийман келтиребиз эм да Санга ышанабыз, биз жалан да Санга махтау салабыз, битеу игиликлеринг ючюн Санга ыспас этебиз, ыспас этмей да къоймайбиз. Санга жала жабычуланы унамайбиз, биз аллайладан керибиз. О Аллах, биз Санга къуллукъ этебиз эм да санга табынабыз. Биз Санга ашыгъабыз, итинибиз: биз Сени рахматлыгъынгы сакълайбыз. Сени жазангдан къоркъабыз: кафырлагъа Сени жазанг жетерлиги да хакъды. Амин!

КУКАРИЙ- КУК!

Къанатларын къагъып, Хораз,
 Тамагъын тазалап аз-маз,
 Кыгъырды: "Кукарий-кук!" – деп,
 – Эй, жукъламагъыз мындан кеп!
 Уяныгъыз, танг атханды,
 Чолпан жулдуз да батханды.
 Туругъуз, от тиргизигиз,
 Эрттен ашны биширигиз,
 Сабийлени уятыгъыз,
 Жапсарыу сёзле айтыгъыз.
 Ашап школгъа барсынла,
 Дерслерине къадалсынла,
 Иги окъуп, "беш" алсынла!
 Кукарий-кук! Кукарий-кук!
 Жарыкъдан къачханды уку!
 Маллагъа жем ашатыгъыз,
 Тауукълагъа аш атыгъыз,
 Мени да къоймагъыз къуру,
 Кукарий-кук! Кукарий-кук!

АРИУ СӨЗ

Кьоншу арбазда огьурсуз
Кючюк барды, ол соруусуз
Жетип, кьабыш кьоярыкьды,
Таларыкьды, соярыкьды.
Алай огьурсузду, алай,
Аны ючюн тагьылгьанлай
Турады, жипден бошланмай.
Ол мени, узакьдан кьорюп,
Кьоркьутуп тургьанды, юрюп.
Бюгюн а, ычхынып кетип,
Мени кьабар умут этип,
Кьатыма келгенди, юрюп,
Мен а, аны алай кьорюп:
"Кючюк!" – деп, ариу айтханма,
Кьолуму да узатханма,
Сора ол, мени ангылап,
Ариу сөзюме тынгылап,
Ойнап башлагьанды, кьапмай,
Ариу сөзге сылтау тапмай.

ЖИЛЯНЛА ДУНИЯСЫ

(Алдарбекни ханы)

Курнаятдан ёрге ёткю. Терен кволну башында, жилин тала деп бир таша жерчик барды. Алайны хапарын айттыргъа мен, эрттеден да итинип, айттыргъа уа амалым болмай тургъанма. Нен болмагъанын а бусагъат ангылар-сыя...

Бир жол, атам уугъа кетип, кеп туруп къайтды. Бетинде къаны жокъ эди. Не эсе да бир затдан къаты къоркъуп келгенин ангыладыкъ. "Айт, санга не болганды?" – деп къысыдыкъ.

– Терен кволну башында бир сейир иш кёрюп келеме. Бир гитче талачыкъ жилиндан топпа-толу! Талачыкъны ортасында уа – бир кенг тешик. Андан жилинла, окълача атылып чыкыгъанларын кёрдюм... – деп, атам хапарын жарты-къурту айтды.

Аны эшитгенден сора тынчлыгым кетди, жилин таланы кёрлюгом келип. Шаурдатлы тенгим Ибрахимге тюбеп, хапарны анга да айтдым. Ол да бек къызынды "сейирликни" кёрюрге. Андан, кишиге да билдирмей, экибиз да жилин талагъа кетдик. Терен кволну ичин къыдыра барып, юнюнчю кюнде атам айтхан жилин талагъа жетдик. Сени жауунг да аллайны кёрсюн! Къара, къызыл, сары, кёксюл жилинладан бармакъ басар жер жокъ! Кеслери да огъурсузла, тынгысызла. Ибрахим, къоркъуп, мени да къоюп, къачып кетди. Ол кетгенлей, жилинла тегерегимден алдыла. Башларын кетюрюп, манга сейирсинип къарадыла. "Келе-келип, жилинлагъа аш болуп къалдым да!" – деп, ичимден жарсыдым. Алай, бир насыпха, ала манга тиймедиле. Болса да, мен кетерге ашыкъмадым. Талачыкъны ортасында тешикден, садакъ окълача, жилинланы атылып-атылып чыкыгъанлары не зат болганын биле к-

терге къаст этдим. Мен тешик таба тебирегенимлей, жилинла, эки жанына туруп, манга жол ачдыла. Сакъ алай, тешикни къатына бардым. Ичине къарайма деп, бойнуму алгъа созгъанлай, аягым басхан жер оюлду да, къайры эсе да бирге ташайдым да кетдим. Учуп барып, бир жумушакъ затны юсюне "доп!" деп тюпдюм. Аберим ачыды деп билмедим. Терк къадалып, аягъы юсюме сюелдим. Къарасам – жап-жарыкъ дуня! Тегерегим а жилиндан толуп! Бир къызыл жилин къатыма келди да, къарап-къарагынчы, юсюме чулганды. Ол мени асыры къаты къысхандан, анга артал да къарыу эталмадым. Андан, жилинла басынышып, мени къайры эсе да алып бардыла. Бек алгъа уллу ташланы аралары бла тенгиз жагъасына элтдиле. Ызы бла уа бир кенг дорбуннга кийирдиле.

Жилинла, бир бирлерине да сызгыра, мени жети эшикден ётюрдюле. Ахырында, бир мюйюзлю жилинны аллына элтип сюедиле. Аны башында алтын такыясы, бойнунда уа жаухар минчакълары бар эдиле. Ол манга тамаша болуп къарады. Сора аузундан, сенек бутакълача, айыры тилин чыгъарып, манга сызгырды. Къалгъан жилинла да сызгырыпидыла.

Была бир бирлери бла сызгырып селешгенлерин ангыладым. Мюйюзлю жилин манга чулганып тургъан къызыл жилиннга къысха-къысха юч кере сызгырды. Къызыл жилин олсагъатдан мени бошлады. Солуууму эркин алып, эс тапдым. Мюйюзлю жилин, белимде къаманы кёрюп, тынгысыз болду. Къуйругу бла узалып, къамамы къынындан чыгъарды. Кёз аллына тутуп, ары бла бери айландырып къарады. Къарай кетип, жилинлагъа сызгырды. Жилинла,

ахлары кетгенча болдула. Бу кезиуде бир акъ жилин терк сюркелип жетди да, мюйюзлю жилинны аллында башын ийип тохтады. Ала бир бирге сызгырышдыла. Сора акъ жилин манга бурулду да, билмей тургъанымлай, аузума тюкюрдю. Ууун чачхан сунуп, ахым кетди. Алай мен бош къоркъгъан эдим. Акъ жилинны тюкюрюгю аузума тюшгенлей, жилинланы "тиллерин" ангылап башладым.

– Сен кимсе, къайданса?– деп сызгырды мюйюзлю жилин манга.

– Мен таулума... курнайтчы, – деп, мен да анга сызгырдым.

– Атынг а неди?

– Алдарбек.

Атымы эшитгенлей, мюйюзлю жилин, иги да ёрге туруп, башын алгъа созду да, мени кесине къысып къучакълады. Не этерлик эдим, мен да къучакъладым аны. Ол къамамы да кесиме къайтарды.

– Сени жигитлик хапарларынгы мен эшите-эшите тургъанма. Былай тюбешгенибизге бек къууандым, – деди мюйюзлю жилин.

– Мен къайдама, не жердеме?– деп сордум анга.

– Сен жерни ючюнчю къатысындаса – жилинла дуниясында. Мен а бу дунияны патчахыма.

– Жилинла жер юсюнде да бардыла. Ала уа сизденмидиле? – деп сордум мен анга.

– Хау, ала да биздендиле. Алай ала гюняхлы жилинладыла. Мында аманлыкъ иш этгенлени биз ары – жер юсюне къыстайбыз. Сен жыгъылып, бери тюшген тешик, аланы жолларыды – харамлыкъны жолу, – деп ангылатды мюйюзлю жилин манга. Мен сейир-тамашагъа къалдым.

– Анга сен бош сейир этесе, – деди ол, къуйругъу бла мени башымы сылай. – Адамланы гюняхлыларын да уллу Тейри кёкден жерге къыстагъанды, азап чегип, терсликлерин ангыла-сынла деп.

– Сора мен да Тейри къыстагъан, гюняхлы адамладан бирлеримеми?

– Угъай, Алдарбек. Сен гюняхла-

дан тазаланганладанса. Алай, адам-
ланы кёбюсю алыкъя да аманлыкъ
ишле этиулерин кьоймагъандыла.
Урлайдыла, ултха аладыла, тил эте-
диле, ётюрюк айтадыла, уруш ачып,
къан тегедиле. Аланы хаталарыдан
тюз ниетли адамла да кьыйнлыкъ
сынай жашайдыла...

Патчах жиянны айтханлары ме-
ни сагъышха къалдырдыла. Дуниягъа
кёзлерим жангъидан ачылгъанча бол-
дум.

– Алдарбек, мен сени, кесиме ёзюр
этип, мында къалдырыргъа сюеме,
деди жиянла патчахы.

– Угъай, угъай,– деп, мен къаугъа-
лы болдум.– Юйдегилерибиз жарсып
турлукъдула. Мен Курнаятха кетерге
керекме!

Жиянла жалынып, тилеп кю-
решдиле, къал деп. Алай мен артал да
унамадым. Унамазлыгъымы билген-
ден сора, жиянланы патчахы:

– Ахшы, биз сени ызынга къайта-
райыкъ. Алай сен бизге келгенинги юч
минг жылгъа дери адамлагъа айт-
мазгъа керексе,– деди.

– Аллай бирге дери уа нек?– деп
сордум мен.

– Юч минг жыл озгъунчу сен бизни
хапарыбызны айтып кьойсанг, адам-
ла бизге тынчылыкъ берлик туюлду-
ле, ырысхыбызгъа сугъанакълыкъ
этип. Ырысхы уа бизде кёпдю. Жер
тюбюнде болгъан алтын байлыкъны
беш этип тёртюсю бизни кьолубузда-
ды. Юч минг жыл озгъандан сора уа,
айтама десенг, айтырса. Ол замангъа,
биз былайдан кёчюп кетерикбиз, адам-
ла тапмазча, узакъ жерге,– деп боша-
ды сезюн жиянла патчахы.

Юч минг жыл озгъунчу, мен бу
кёргеними бир жангъа да айтмазгъа
деп, жиянлагъа къаты сёз бердим.
Андан сора, ала мени "харам жолгъа"
элтдиле да, гюняхлы жиянла бла
бирге, ызыма ашырдыла. Къарап-
къарагъынчы, тешикден ёрге, садакъ
окъча атылып, жиян талагъа
чыкъдым...

Ма, андан бери юч минг жыл да озду,
мен да бу хапарымы айтыргъа онг
тапдым.

ГУРТУЛАНЫ БЕРТ

БЁРЮ БЛА ЭЧКИ

Тамсил

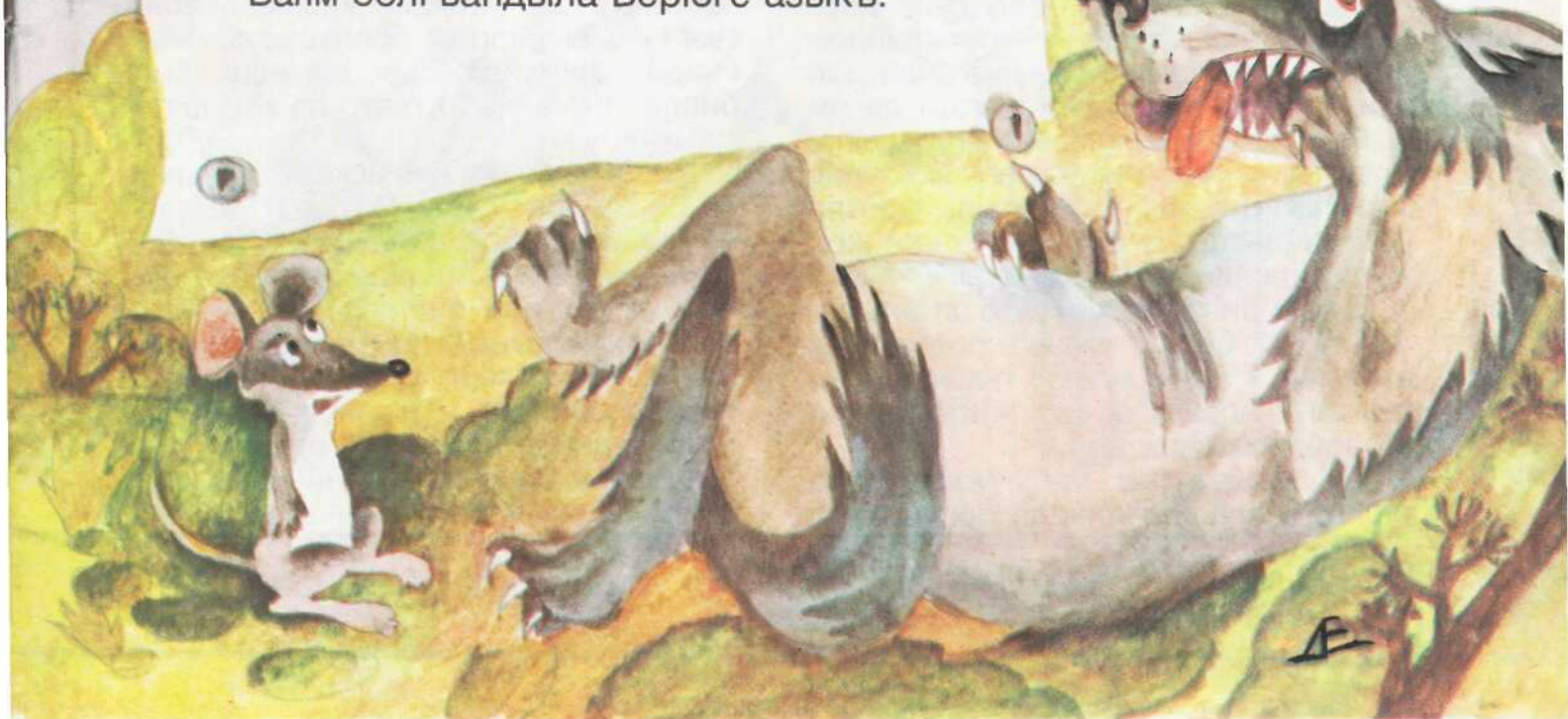
Бёрю Эчкини тойгъа чакъырады,
Ол а, арсар болуп, бармай турады:
Сора, барып, къарт Къойгъа да сорады,
Андан а ол быллай жууап алады:

”Тюнене да бизден бир Къой кетгенди,
Бёрю аны да тоюна элтгенди,
Алай ол Къой энди артха къайтмайды.
Тойдан биз къууаныр хапар айтмайды.

Бёрю сени чакъыра эсе тойгъа,
Сен бошуна сора да турмай Къойгъа,
Хазырлан да къууанч тойгъа бар да къал,
Иги тепсеп, Бёрюден да махтау ал!”

Эчки кеси да бираз оюм этди,
Сора, къууанып, сыйлы тойгъа кетди.
Къой, Эчки да ол тойдан келмейдиле,
Нек эсе да бир хапар бермейдиле!

Бошуна ийнанган ол эки жазыкъ
Баям болгъандыла Бёрюге азыкъ.

ЭЛБЕР ХАПАР

Бу элбер хапарыбыз бир сейирлик кыралны, аны халкыны юсюнденди. "Сейирлик" деген былайда бошдан айтылмаганды. Нек дегенде, адам улуну тарыхына, бурунгу культурасына да бу кыралны халкыча уллу кышумлук этген халкыла алай кеп болмагандыла. Сиз аны юсюнден школ дерслеригизде да кеп окыгансыз, билгенсиз. Бу элбер хапар а ол билимигизни бир кесекчик жангыртыр деген умутда "Нюр" кезиулю тюбешиуде сизге бир кыаум соруу берликди. Алай ол сорууладан алгя уа...

Ташлы жагяларыны жылы тенгизни толкыунлары жууган, терек бахчаларында татлы хурмала бишген, айлы кечелеринде уа сай майданлада тойчулары аламат тойла кыраган, жомакылы, таурухлу да халкы жашаган кыралды биз башын жабып айтхан республика.

Эки мингден артык жыл мындан алгя, андан да эртте... сокыр жырчы емюрлеге кыаллык эки да поэмасын айтханды. Бири ол заманладан да эртте болган уллу урушланы, кырал кымылдаулары, уллу, кыоркыунчу да жортууулланы юслеринденди. Бир уллу сюймекликни да юсюнден. Бирси поэмадан адам улу жигитликни, жигерликни унутулмаз юлгысюн кыргюзтген жолоучуланы юслеринден сейирлик таурухланы эшитгенди. Ол эки да поэма дуняны бюгюн да эм сыйлы хазнасы болганлай турадыла. Адамлык, кертилик, халаллык, уллу муратха табынуу дегенча шартла болгандыла бурунгу жигитлени жол жулдузлары, жашау ызлары.

Сиз а билигиз: ким эди ол акылан поэт? Ол айтхылык поэмаланы атларын а сиз эсигизге тюшюралдыгызымы? Алай эсе, баш жигитлерини атларын да айтыгызы.

Бу кыралгя чабыулла бола тургандыла. Бегирик да кюнчыгыш

жанындан. Огырсуз, кючлю да залимле бу уллу культурасы, ехтем халкы да болган кыралны ууучлар умут бла, уллу аскерле жыйып, аз кыйнамагандыла. Алай, жер башында "демократия" дегенни биринчи айтхан, кеси жеринде кесича, тюзлюкю низам кырап жашаргя сюйген халкы Тууган журтун кыоруулай да билгенди. Бир жол а кыралны шымал жанында жашаган халкыларындан бирине кюнчыгышдан келе турган душман аскерни тыяргя буюрулганды. Ючжюз жигит мингле бла келген аскерге кыажу чыкыгандыла. Ала кыапланлача сермешгендиле. Душманы атлы аскерчилери, садакчылары, не кыара толкыун болуп келселе да ол ючжюз жигитни бюгалмагандыла. Алай кыоруулагандыла Тууган журтларын ол айтхылы ба тырла...

Сиз а билигиз: кимле эдиле ала? Башчыларыны атын а эсигизге тюшюралдыгызымы? Алагя чапхан уллу аскерни башчысы, огырсуз патчахны атын а айталлыкмысыз?

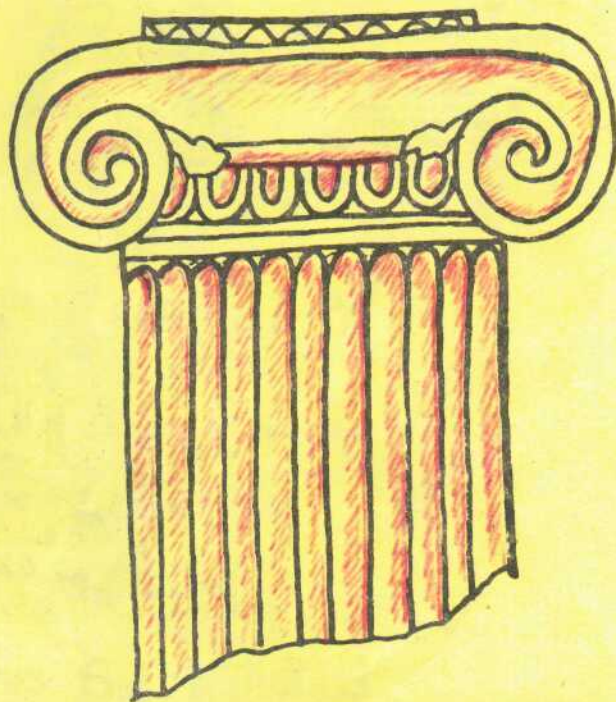
Бу поэтлени, драматургланы, философланы, алимпени да кыралы болганды. Закий скульпторланы, художниклени да кыралы. Сиз, иги сагыш этсегиз, аланы кыбюсюн эсигизге тюшюрюрге боллуксыз. Чыгармаларын да. Нек дегенде, бир бирлерин малкыар театр да кыргюзте туруучуду.

Энди уа бир закий аскер башчыны юсюнден айтайык. Ол кеси да патчахны жашы болганды. Аны юйретгенледен, окыутханладан бири уа дунягя белгили философ эди. Жаш онсегиз жылында окыуна аскер хунери бла кыпню кырген кызауатчылары окыуна сейирге кыалдырганды. Бу жаш жангы низамлы, жангы жорукылагя бойсунган, тынгылы юйретилген жыйынын кюнчыгыш жа-

нына, Ата журтуну эсги душманларына кѡжау бургъанды. Аны аскер сатырларын бузалгъан кюч ол замандагы дуняда артап да болмагъанды. Жангыдан-жангы кыралланы бийлей, ол Кытайны чеклерине окъуна жетгенди... Закий аскер башчы, Туугъан журтуна кыайтып келе, жангы кыралгъан кыраллада жангы шахарла ишлегенди. Аллай шахарланы эм ариуу, бюгюн да уллу тенгизни жагъасында, бийик кыаласыны чырагы кемелеге жол кергюзте, озгъан емюрлени шагъаты болуп сюеледи. Кеси да ол закий адамны атын журютеди. Аскер башчы елген да бу шахарда этгенди. Елюгюн а, бал кыуолгъан гуллагъа салып, Туугъан журтуна алай элтген эдиле.

Соруула уа быладыла: Закий жашны атасыны атын, аны юйретген философну атын да айталлыкмысыз? Сора, бу айтылгъан адам ким эди? Кыайсы кыралланы бийлеген эди? Аны атын журютген ариу шахар бюгюнлюкде кыайсы кыралны шахары болгъанын да айтыгъыз.

Хапар кыралны бурунгу тарыхына аталып жазылгъанды. Алай болгъанлыкыгъа, аны бюгюнню жашау халыны юсюнден да керп айтыргъа боллукъ эди. Сиз а башда айтылгъан соруулагъа толу жууапла беригиз.

"НЮР" / "Свет" / № 10

ЕЖЕМЕСЯЧНЫЙ
ЖУРНАЛ
МИНИСТЕРСТВА
ПЕЧАТИ КБР И
БАЛКАРСКОЙ
ПИСАТЕЛЬСКОЙ
ОРГАНИЗАЦИИ

Выходит
с января 1982 года

На балкарском языке

Главный редактор
Э. Гуртуев

Редколлегия:
И. Маммеев
С. Мусукаева
М. Ольмезов
А. Созаев
Б. Глянчев
Ж. Токумаев
Х. Шаваев

Худож. редактор
Ю. Алиев

Рисунок на обложке
Е. Дроздовой.

Сдано в набор
25.07.94.
Подписано к печати
10.08.94.
Формат 60 x 90 1/8
Бумага офсетная № 1
Гарнитура литературная
журнальная рубленая
Печать офсетная
Усл. кр. - отт. 8
Усл. печ. л. 2
Уч. изд. 2,7
Тираж 2000 экз.
Заказ № 1237
Индекс 73908
Рег. № Н 0064

В розницу - цена свободная
Адрес редакции:
360000, Нальчик,
ул. Головки, 6

Издательство "Эльбрус"
Нальчик, ул. Головки, 6

Полиграфкомбинат
им. Революции 1905 года
Мининформпечати КБР
Нальчик, пр. Ленина, 33

**1995-чи
жылда**
„НЮР“⁶⁶ журналны
алыргъа суйгенле, анга заманында
жазылыргъа унутмагъыз!